

بررسی نقش عوامل روانشناختی در تصادفات و راهکارهای مقابله با آن (نمونه موردی: رانندگان تاکسی شهرستان ملارد)

علی رضا شورش^۱، حسن ذوقی^۲، محمد مهدی گلشاهی^۳

۱- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی کرج، Alireza.shooreshi@kiauo.ac.ir

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی کرج، hzogi2014@gmail.com

۳- باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران، mgolshahi73@gmail.com

چکیده

آمار بالای تصادفات رانندگی و صدمات جسمی و روانی ناشی از آن، سوانح رانندگی را به عنوان سومین عامل مرگ و میر در جهان مطرح نموده است. اهمیت و نقش هیجانات روحی به عنوان عاملی تأثیرگذار بر روی اعمال و رفتار انسان از یک سو و توانایی متفاوت افراد در کنترل و پاسخگویی مناسب به محرک های درونی و بیرونی از سوی دیگر، همواره به عنوان عوامل بسیار تأثیرگذار بر میزان و شدت حوادث رانندگی مطرح بوده اند. بررسی اثرات و نقش تنش ها و اضطرابات روحی ناشی از این هیجانات در رفتار رانندگان، از جمله ضروریاتی است که مورد توجه محققین و پژوهشگران بسیاری قرار گرفته است. ارزیابی میزان این تنش ها و اضطراب ها، از روش های مختلفی همچون تست های روانشناسی (DASS-۲۱) و پرسشنامه های دموگرافیک و رفتار رانندگی منچستر (MDBQ) صورت می گیرند. مقاله حاضر ضمن تشریح روش های مذکور و بررسی انواع استرس و اضطراب های مؤثر در تصادفات، به تجزیه و تحلیل داده های حاصل از تحقیقات میدانی بر روی رانندگان شهرستان ملارد پرداخته است، شاخص های حاصل از این بررسی نیز با استفاده از نرم افزار کاربردی SPSS مورد ارزیابی قرار گرفته اند. نتایج بدست آمده حاکی از آن بوده اند که میزان سن و سابقه رانندگی افراد در میزان استرس و نهایتاً افزایش احتمال تصادفات بسیار مؤثر بوده است. همچنین در این مقاله بررسی شده است که آگاهی از نمرات تخصیص یافته به رانندگان با استفاده از آزمون های DASS و منچستر، تا چه حد می تواند سطح غربالگری و روان درمانی مورد نیاز افراد پس از حوادث شدید رانندگی را تعیین نماید. در پایان نیز راهکارهایی برای درمان و مقابله با استرس و اضطراب رانندگان ارائه شده است.

واژه های کلیدی: استرس، آزمون DASS، اختلالات اضطرابی، پرسشنامه منچستر، حوادث رانندگی

۱- مقدمه

استرس و اضطراب ناشی از آن همواره به عنوان یکی از شایع ترین بیماری های دو قرن اخیر مطرح بوده است. سازمان ملل متحد در سال ۱۹۹۲، استرس را بیماری قرن بیستم دانست و سازمان بهداشت جهانی نیز چندی بعد، آنرا مشکلی همه گیر در جهان اعلام نمود. این در حالی است که استرس، اضطراب و افسردگی و عدم تمرکز حواس در هنگام رانندگی، از عوامل اصلی در تصادفات رانندگی به شمار می آیند [۱]. تأثیر استرس و اضطراب در تصادفات به همین جا ختم نمی شود، عوارض ناشی از حوادث رانندگی نه تنها مستقیماً آسیب جسمی به فرد وارد می کنند، بلکه به طور غیرمستقیم نیز

^۱ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی کرج، شماره تماس: ۰۹۱۲۱۰۴۱۶۶۳

^۲ استادیار گروه مهندسی عمران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، شماره تماس: ۰۹۱۲۳۶۰۸۱۹۴